

Opinia Komitetu Regionów: „Ocena oddziaływania terytorialnego”

(2013/C 280/04)

KOMITET REGIONÓW

- Pod pojęciem spójności terytorialnej rozumie trójwymiarową koncepcję, którą władze europejskie, krajowe, regionalne i lokalne powinny wziąć pod uwagę, wdrażając leżącą w ich gestii politykę. Wyraża ubolewanie, że dokument roboczy Komisji obejmuje jedynie pierwszy z tych trzech wymiarów. Opowiada się więc za odpowiednim dopracowaniem dokumentu Komisji.
- Proponuje, by w ramach stałego monitorowania strategii „Europa 2020” z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych silniej uwzględniać skutki terytorialne tej strategii.
- Nie zgadza się z tym, że ocenę oddziaływania terytorialnego należy przeprowadzać tylko w przypadku, gdy wniosek legislacyjny wyraźnie odnosi się do konkretnych terytoriów bądź też, gdy może on mieć silnie asymetryczny rozkład oddziaływania terytorialnego. Uważa, że oceniać należy z reguły wszelkie inicjatywy legislacyjne.
- Wzywa do badania już od początku skutków terytorialnych środków podejmowanych w ramach polityki sektorowej, na równi ze skutkami gospodarczymi, ekologicznymi i społecznymi, przede wszystkim jeśli chodzi o oddziaływanie na różne szczeble lokalne i regionalne, w tym także wzajemne oddziaływania między szczeblami terytorialnymi oraz skutki w wymiarze finansowym.
- Wskazuje na zalecenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2010 r. w sprawie aktywnego włączenia Komitetu Regionów w ocenę oddziaływania na szczeblu europejskim i proponuje w związku z tym rozwój trwałej współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Eurostatem, Wspólnym Centrum Badawczym oraz programem ESPON, aby znaleźć pragmatyczne podejście do oceny oddziaływania terytorialnego.
- Proponuje Komisji Europejskiej ścisłą współpracę przy wyborze i prowadzeniu ocen skutków terytorialnych. Jest również zainteresowany bliską współpracą z Parlamentem Europejskim i Radą, aby doprowadzić do większego uwzględniania zasady oceny oddziaływania terytorialnego w procedurze ustawodawczej.
- Zamierza opracować własną strategię na rzecz oceny oddziaływania terytorialnego, aby stworzyć w ten sposób ramy działania dla dalszego stosowania środków zaproponowanych w niniejszej opinii.

Sprawozdawca	Michael SCHNEIDER (DE/PPE), sekretarz stanu, przedstawiciel kraju związkowego Saksonia-Anhalt przy rządzie federalnym Niemiec
Dokument źródłowy	Dokument roboczy służb Komisji z 17 stycznia 2013 r.: Ocena oddziaływania terytorialnego: wskazówki dotyczące sposobu przeprowadzania oceny oddziaływania regionalnego i lokalnego w ramach systemu oceny skutków Komisji Europejskiej SWD (2013) 3 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

A. Uwagi ogólne

1. Przyjmuje z zadowoleniem opublikowany przez Komisję na początku 2013 r. dokument roboczy w sprawie oceny oddziaływania terytorialnego, który zawiera praktyczne i metodologiczne wytyczne dotyczące uwzględniania aspektów terytorialnych w ramach oceny oddziaływania podczas opracowywania wniosków Komisji Europejskiej.

2. Ponadto przyjmuje z zadowoleniem inne aktualne wydarzenia jak np. sprawozdanie ESPON pt. „Territorial Impact Assessment of Policies and EU Directives” [Ocena oddziaływania terytorialnego polityki i dyrektyw UE] z grudnia 2012 r. oraz niedawne utworzenie przez Parlament Europejski działu ds. oceny oddziaływania.

3. Zgadza się ze stwierdzeniem zawartym w agendzie terytorialnej, że koordynacja różnych strategii sektorowych w celu optymalizacji oddziaływania terytorialnego i maksymalizacji spójności może znacznie zwiększyć powodzenie tych strategii i przyczynić się do uniknięcia negatywnych skutków przeciwstawnych środków. Poprzez zintegrowany rozwój terytorialny można osiągnąć optymalną równowagę między zrównoważonym rozwojem, konkurencyjnością i spójnością społeczną.

4. Postrzega „ocenę oddziaływania terytorialnego” jako instrument służący oszacowaniu skutków terytorialnych danej inicjatywy politycznej lub wniosku legislacyjnego dla władz lokalnych i regionalnych w kontekście ich celów politycznych związanych z rozwojem terytorialnym oraz ich punktów widzenia. Dokonanie zawczasu oceny oddziaływania terytorialnego ma zagwarantować włączenie szczebla lokalnego i regionalnego, rozwój terytorialny nastawiony na praktyczną realizację oraz powiązany tematycznie i przestrzennie, a także efektywne wykorzystanie środków. Krajowe, regionalne i gminne kompetencje w kwestii zagospodarowania i planowania przestrzennego nie podlegają przy tym dyskusji.

5. Przypomina, że w większości dziedzin politycznych kompetencje są dzielone między UE a państwa członkowskie, w związku z czym ma zastosowanie zasada pomocniczości. Ocena oddziaływania terytorialnego może być ważnym argumentem w ramach kontroli stosowania zasady pomocniczości przemawiającym za działaniem na szczeblu UE, jeśli ocena ta wykaże pozytywne skutki w porównaniu z działaniami na szczeblu państw członkowskich lub regionów.

6. Podkreśla, że ocena oddziaływania terytorialnego mogłaby służyć także identyfikacji potencjalnie negatywnych skutków propozycji politycznych UE. Ma to szczególne znaczenie w kontekście przestrzegania zasady proporcjonalności. Tym samym ocena oddziaływania terytorialnego jest także istotnym instrumentem w ramach lepszego stanowienia prawa.

7. Zwraca uwagę na to, iż „ocena oddziaływania terytorialnego” powinna umożliwiać określanie krótkoterminowych i długoterminowych konsekwencji planowanych i podejmowanych decyzji. Podział instrumentarium wg powyższej klasyfikacji umożliwi skuteczniejsze konstruowanie zakresu i intensywności oddziaływania.

8. Dostrzega w związku z tym ścisły związek między oceną oddziaływania terytorialnego, ogólną oceną oddziaływania oraz monitorowaniem przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności w odniesieniu do nowych aktów prawnych na szczeblu europejskim i wskazuje na prace przeprowadzone już przez Platformę Monitorowania Strategii „Europa 2020” oraz sieć monitorującą stosowanie zasady pomocniczości.

9. Bierze pod uwagę wyniki konsultacji⁽¹⁾ dotyczącej dokumentu roboczego Komisji Europejskiej, którą Komitet Regionów przeprowadził w lutym i marcu 2013 r.

B. Ocena oddziaływania terytorialnego jako element spójności terytorialnej

10. Podkreśla, że zgodnie z art. 3 TUE w powiązaniu z art. 174 i 175, a także 349 TFUE wszystkie obszary polityki powinny przyczynić się do osiągnięcia celów spójności terytorialnej i wzmocnienia spójności gospodarczej i społecznej, dlatego też konieczne jest zbadanie środków pod względem ich oddziaływania terytorialnego oraz oszacowanie skutków dla władz lokalnych i regionalnych. Należy zwłaszcza przyczynić się za pomocą konkretnych i skutecznych działań do zmniejszenia różnic w rozwoju między regionami i do wyrównania niekorzystnych warunków geograficznych i demograficznych na niektórych obszarach.

11. Przypomina, że oceny oddziaływania wniosków legislacyjnych powinny w odpowiednich wypadkach uwzględniać wymiar terytorialny (aspekty lokalne i regionalne, konsekwencje finansowe i administracyjne dla władz krajowych, regionalnych i lokalnych) głównych rozważanych rozwiązań politycznych. Przypomina, że jest to skutek zobowiązania, by brać pod

⁽¹⁾ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/news/Pages/Assessment-of-Territorial-Impacts.aspx>.

uwagę „konieczność zminimalizowania wszelkich obciążeń finansowych lub administracyjnych nakładanych na [...] władze regionalne lub lokalne [...] oraz to, by takie obciążenia były współmierne do zamierzonego celu” (art. 5 protokołu nr 2 TFUE).

12. Pod pojęciem spójności terytorialnej rozumie trójwymiarową koncepcję, którą władze europejskie, krajowe, regionalne i lokalne powinny wziąć pod uwagę, wdrażając leżącą w ich gestii politykę.

Spójność terytorialna

- dąży do osiągnięcia równowagi między różnicami gospodarczymi i społecznymi regionów za pomocą wsparcia strukturalnego i rozwoju wewnętrznego potencjału regionalnego (zrównoważony rozwój terytorialny);
- zobowiązuje europejskich decydentów do przyjęcia międzysektorowego, spójnego horyzontalnie i wertykalnie podejścia do korzystania z uprawnień, które mają konsekwencje terytorialne (integracja terytorialna);
- zachęca podmioty publiczne i prywatne oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego do łączenia się w sieć w ramach skutecznych działań terytorialnych (zarządzanie terytorialne).

13. Wyraża ubolewanie, że dokument roboczy Komisji w sprawie oceny oddziaływania terytorialnego obejmuje jedynie pierwszy z tych trzech wymiarów. Opowiada się więc za odpowiednim dopracowaniem dokumentu Komisji.

14. Proponuje, by Komisja w swoich pracach nad dalszym rozwojem spójności terytorialnej poświęciła większą uwagę ocenie oddziaływania terytorialnego. Mogłoby to przyczynić się do zbieżnego rozumienia tej problematyki, poprawić wdrażanie polityki spójności, jej bardziej elastyczne kształtowanie oraz dostosowanie do poziomu terytorialnego, a także – z zachowaniem zasady pomocniczości – dostosowanie do warunków i potrzeb lokalnych i regionalnych.

15. Jest zdania, że przedłożony przez Komisję Europejską dokument roboczy wnosi cenny wkład w dyskusję polityczną na temat spójności terytorialnej w UE, podejmując próbę wyrażenia w ujęciu ilościowym i jakościowym terytorialnych skutków polityki europejskiej dla władz lokalnych i regionalnych. Spójność terytorialna jest ściśle powiązana z planowaniem przestrzennym, którego wpływ na politykę sektorową należy dalej zbadać i monitorować politycznie.

16. Uważa, że warto pod tym względem poprawić dokument, aby zintensyfikować dyskusję polityczną i rozwinąć go w kierunku ram dla wszystkich obszarów polityki sektorowej.

17. Podkreśla znaczenie oceny oddziaływania terytorialnego z punktu widzenia transgranicznych skutków polityki UE na szczeblu lokalnym i regionalnym. Celem spójności terytorialnej są również nowe formy partnerstwa między podmiotami publicznymi, prywatnymi i podmiotami społeczeństwa obywatelskiego oparte na współpracy i tworzeniu sieci w kontekście europejskim. Obejmuje to w szczególności współpracę transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną. W związku z tym europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) mogą stanowić laboratoria odpowiednie do oceny transgranicznego oddziaływania terytorialnego.

C. Ocena oddziaływania terytorialnego jako element europejskiego rozwoju terytorialnego

18. Wskazuje na dyskusje i odpowiednie decyzje dotyczące Europejskiej Perspektywy Rozwoju Przestrzennego (EPRP) (1999), agendy terytorialnej UE, Karty lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich (maj 2007 r.), które w drodze zaleceń dla zintegrowanej polityki rozwoju terytorialnego tworzą europejskie ramy dla działań UE i państw członkowskich na rzecz mobilizacji potencjału regionów i miast w zakresie zrównoważonego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz odpowiadają na wyzwania związane z trendami demograficznymi, zmianami strukturalnymi na świecie i zmianą klimatu.

19. Przyjmuje z zadowoleniem prace obecnych trzech prezydencji nad wdrożeniem opracowanej podczas polskiej prezydencji Rady UE (2. półrocze 2011 r.) mapy drogowej na rzecz realizacji agendy terytorialnej.

20. Uważa, że europejska koncepcja rozwoju terytorialnego wymaga aktualizacji, aby uwzględnić zmianę warunków przestrzennych, szczególnie w następstwie ostatnich rund rozszerzenia oraz kryzysu finansowego, który wywołał poważne konsekwencje przestrzenne, i opowiada się za dalszym prowadzeniem prac nad agendą terytorialną 2020 w tym kierunku.

21. Wzywa Komisję Europejską do uzupełnienia dokumentu roboczego w sprawie oceny oddziaływania terytorialnego i uwzględnienia w większym stopniu aspektów zintegrowanego europejskiego rozwoju terytorialnego.

D. Ocena oddziaływania terytorialnego w ramach strategii „Europa 2020”

22. Jest zaniepokojony, że w szczególności w ramach strategii „Europa 2020” nie uwzględnia się ani specyfiki, ani kompetencji miast i regionów, jak stwierdzono w 3. sprawozdaniu monitorującym Komitetu Regionów w sprawie strategii „Europa 2020” z października 2012 r. Postrzega różnorodność regionalną UE jako niewyczerpany potencjał, który wymaga uwzględnienia wymiaru transgranicznego i terytorialnego w kształtowaniu polityki związanej ze strategią „Europa 2020”.

23. Uważa, że inteligentny i zrównoważony wzrost, sprzyjający włączeniu społecznemu, można osiągnąć tylko wtedy, gdy środki polityczne będą w większym stopniu uwzględniały potencjał rozwoju terytorialnego i wyzwania w Europie. Aby nie popełnić tego samego błędu co w przypadku strategii lizbońskiej, w strategii „Europa 2020” należy poświęcić wystarczającą uwagę wymiarowi terytorialnemu i jego potencjałowi w zakresie wspierania inteligentnego i zrównoważonego rozwoju, sprzyjającego włączeniu społecznemu.

24. Proponuje, by w ramach stałego monitorowania strategii „Europa 2020” z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych silnie uwzględniać skutki terytorialne strategii „Europa 2020” i bardziej wykorzystywać w tym celu elementy oceny oddziaływania terytorialnego. Postulat ten pojawił się też w wielu opracowaniach stanowiących wkład w konsultację.

25. Podkreśla, że wielopoziomowe sprawowanie rządów i partnerstwa to istotne czynniki we wdrażaniu spójności terytorialnej i że należy skoncentrować się na wzmacnianiu podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar.

26. Wzywa Komisję Europejską do włączenia wymiaru strategii „Europa 2020” do dokumentu roboczego w sprawie oceny oddziaływania terytorialnego.

E. Ocena skutków terytorialnych jako instrument lepszej koordynacji polityki sektorowej UE

27. Podkreśla potrzebę koordynacji skutków terytorialnych polityki sektorowej na szczeblu UE i państw członkowskich, a także między UE i państwami członkowskimi. Uważa, że ważnym celem oceny oddziaływania terytorialnego jest lepsza koordynacja poszczególnych obszarów polityki UE w odniesieniu do ich skutków terytorialnych, a zwłaszcza lokalnych i regionalnych.

28. Jest zdania, że żadna dziedzina polityki nie może być z góry wyłączona z oceny oddziaływania terytorialnego. Dopiero po przeprowadzeniu oceny można określić skutki wynikające z realizacji proponowanych działań. Wykluczenie z oceny musi być uzasadnione – poparte odpowiednią analizą sytuacyjną.

29. Uważa, że w szczególności następujące dziedziny polityki o silnym wymiarze terytorialnym powinny obowiązkowo podlegać ocenie oddziaływania terytorialnego: infrastruktura, polityka spójności, transport, energia i środowisko, rynek wewnętrzny, rynek pracy i kwestie społeczne, innowacje, badania i rozwój, polityka rolna i polityka rybołówstwa, polityka przemysłowa i polityka dotycząca MŚP, edukacja, polityka miejska i regionalna, rozwój obszarów wiejskich, usługi świadczone w interesie ogólnym, dostarczanie i uzdatnianie wody, promowanie kultury i turystyki oraz wszelkie strategie mające skutki dla określonego rodzaju obszarów.

30. W związku z tym wzywa do badania już od początku skutków terytorialnych środków podejmowanych w ramach polityki sektorowej, na równi ze skutkami gospodarczymi, ekologicznymi i społecznymi, przede wszystkim jeśli chodzi o oddziaływanie na różne szczeble lokalne i regionalne, w tym także wzajemne oddziaływania między szczeblami terytorialnymi oraz skutki w wymiarze finansowym.

31. Podkreśla kluczową rolę, jaką może odegrać ocena oddziaływania terytorialnego dla lepszej koordynacji polityki sektorowej UE na rzecz wspierania spójności terytorialnej. Uważa, że nie potrzeba w tym celu nowych aktów prawnych UE i że nakłady biurokratyczne należy ograniczyć do minimum. Popiera ponadto stwierdzenie zawarte w agendzie terytorialnej, iż na szczeblu UE należy wypracować lepsze monitorowanie i ocenę rozwoju terytorialnego i skuteczności działań na rzecz spójności terytorialnej, a jednocześnie zapewnić, aby nie wzrosło obciążenie administracyjne państw członkowskich. W istniejących unijnych praktykach i wymogach związanych z oceną, monitorowaniem i ewaluacją, także w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz realizacji strategii „Europa 2020”, należy uwzględnić właściwe zagadnienia terytorialne ⁽²⁾.

⁽²⁾ Punkt 49 „Agendy terytorialnej Unii Europejskiej 2020 – W kierunku sprzyjającej włączeniu, inteligentnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów”, uzgodnionej na nieformalnym posiedzeniu ministrów ds. planowania przestrzennego i rozwoju terytorialnego 19 maja 2011 r. w Gödöllő na Węgrzech.

32. Nadal popiera prowadzenie systematycznej oceny ex-post prawodawstwa unijnego będącej skutecznym narzędziem inteligentnych regulacji.

F. Metodologia oceny oddziaływania terytorialnego

33. Uważa, że proponowane metody i narzędzia wspierające ocenę oddziaływania terytorialnego (takie jak ESPON ARTS czy QUICKScan) wystarczają do pomiaru potencjalnych skutków terytorialnych, jakie dany wniosek mógłby przynieść na szczeblu lokalnym i regionalnym.

34. Nie zgadza się zatem z tym, że ocenę oddziaływania terytorialnego należy przeprowadzać tylko w przypadku, gdy wniosek legislacyjny wyraźnie odnosi się do konkretnych terytoriów bądź też, gdy może on mieć silnie asymetryczny rozkład oddziaływania terytorialnego (oddziaływanie o wartościach odstających), jak zaproponowano w dokumencie roboczym Komisji Europejskiej. Tylko uprzednia ocena oddziaływania terytorialnego pozwoli dostrzec jego rzeczywistą skalę; dlatego też, zgodnie z zasadą ostrożności, oceniać należy z reguły wszelkie inicjatywy legislacyjne, a tylko wyjątkowo i w uzasadnionych wypadkach można od takiej oceny odstępować, a nie odwrotnie.

35. Dostrzega znaczące niedostatki przede wszystkim w zakresie danych dostępnych na szczeblu europejskim dotyczących szczebla lokalnego (NUTS III) i regionalnego (NUTS II), jeżeli chodzi o stosowanie dostępnych metod w sposób efektywny i ukierunkowany na cel.

36. Oczekuje, że szczególnie w kontekście dyskusji na temat „wyjścia poza PKB” pojawią się bodźce do tworzenia dalszych wskaźników, by uzyskać bardziej kompleksowy obraz dobrobytu społecznego i oddziaływania terytorialnego. Należy przypomnieć, że istnieją już dostępne za pośrednictwem Eurostatu wskaźniki umożliwiające pomiar danych w kwestiach społecznych i ekologicznych.

37. Proponuje umożliwienie ekspertom i przedstawicielom władz lokalnych i regionalnych wzięcie udziału w planowanych warsztatach dotyczących procedury QUICKScan.

38. Podkreśla szczególną rolę programu ESPON w pogłębianiu ogólnounijnych badań nad rozwojem przestrzennym i we wspieraniu wymiany doświadczeń w Unii Europejskiej. Z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie podręcznika oceny oddziaływania terytorialnego, który ma nawiązywać do treści dokumentu roboczego Komisji.

39. Uważa za konieczne, by rozwojowi metodologii oceny oddziaływania terytorialnego towarzyszyły kształcenie i szkolenia w tej dziedzinie dla osób uczestniczących w ocenie.

40. Proponuje, by po mniej więcej roku zbadać, czy metody i narzędzia oceny oddziaływania terytorialnego się sprawdziły i czy konieczne jest ich dostosowanie lub uzupełnienie.

G. Przyszłe prowadzenie oceny oddziaływania terytorialnego na szczeblu europejskim

41. Wskazuje na zalecenia Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 2010 r. w sprawie aktywnego włączenia Komitetu Regionów w ocenę oddziaływania na szczeblu europejskim

oraz na potrzebę zagwarantowania także większego udziału Eurostatu i Wspólnego Centrum Badawczego w tym procesie.

42. Jest zdania, że można to osiągnąć tylko dzięki pełnej koordynacji ocen oddziaływania terytorialnego w obrębie Komisji, aby pozwolić na lepsze uwzględnienie kwestii terytorialnych w ogólnej ocenie oddziaływania oraz stworzyć warunki do stałej współpracy z innymi instytucjami.

43. Uważa więc, że niewiążące zalecenie w sprawie prowadzenia oceny wpływu terytorialnego – jak w dokumencie roboczym przedstawionym przez Komisję – w żadnym razie nie wystarcza, by spełnić wymogi spójności terytorialnej i oceny oddziaływania terytorialnego.

44. W tym kontekście odnotowuje potrzebę ścisłej współpracy między Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej, Wspólnym Centrum Badawczym, programem ESPON i Komitetem Regionów, aby znaleźć pragmatyczne podejście do oceny oddziaływania terytorialnego.

45. Uważa, że konieczne jest ściśle powiązanie środków oceny oddziaływania terytorialnego ze środkami zaproponowanymi przez Komisję pod koniec 2012 r. na rzecz zwiększenia sprawności regulacyjnej UE ⁽³⁾, i odsyła przy tym do oddzielnej opinii Komitetu Regionów w tej sprawie.

46. Wskazuje, że ocena oddziaływania terytorialnego odgrywa ważną rolę także na szczeblu krajowym, ponieważ pozwala zawczasu określić skutki terytorialne i podjąć odpowiednie kroki.

47. Przyjmuje więc z zadowoleniem zobowiązanie państw członkowskich podjęte w ramach agendy terytorialnej, by częściej samodzielnie prowadzić ocenę oddziaływania terytorialnego i analizować konsekwencje dla władz lokalnych i regionalnych. Uważa przy tym, że dobrym pomysłem byłaby regularna wymiana doświadczeń zebranych podczas prowadzenia takiej oceny oddziaływania między państwami członkowskimi oraz z odpowiednimi służbami w instytucjach unijnych, aby zapewnić spójność metodologiczną i porównywalność analiz.

48. Wzywa Komisję, by korzystała ze współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, aby ukierunkowywać konsultacje z zainteresowanymi stronami, korzystając z doświadczenia tych władz, tak by zadawać trafne pytania w odpowiednim momencie, oraz z ich zdolności, jeśli chodzi o zwracanie się do zainteresowanych, w miarę możliwości, w ich języku ojczystym.

H. Propozycje dotyczące wykorzystania oceny oddziaływania terytorialnego w Unii Europejskiej

49. Ponawia swój apel, wyrażony już w opinii na temat Zielonej księgi w sprawie spójności terytorialnej, do opublikowania Białej księgi w sprawie spójności terytorialnej, aby konkretniej opracować pojęcie spójności terytorialnej i jej celów na szczeblu UE. Przedstawiony dokument roboczy w sprawie oceny oddziaływania terytorialnego nie może jej zastąpić.

50. Opowiada się za tym, by ocenę oddziaływania terytorialnego prowadzić nie tylko w przypadku wniosków legislacyjnych Komisji, lecz w odniesieniu do wszystkich inicjatyw politycznych – tzn. także w przypadku komunikatów, zielonych ksiąg i białych ksiąg – pod kątem skutków terytorialnych zaproponowanych w nich środków.

51. Wzywa nadchodzące prezydencje Rady UE do poświęcenia szczególnej uwagi terytorialnym aspektom polityki spójności, roli podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar i prowadzeniu ocen oddziaływania terytorialnego.

52. Proponuje regularne omawianie tematu oceny oddziaływania terytorialnego w ramach sieci punktów kontaktowych ds. spójności terytorialnej.

53. Ponadto proponuje, by wykorzystać OPEN DAYS także do wzmocnienia powiązań między ocenami oddziaływania terytorialnego na szczeblu krajowym i europejskim.

54. Proponuje Komisji Europejskiej, by powierzyła Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej zadanie centralnej koordynacji i zapewnienia punktu kompleksowej obsługi dla ocen oddziaływania terytorialnego w Komisji oraz reprezentowania tych kwestii w Radzie ds. Ocen Skutków. Do zadań takiego centralnego punktu powinno należeć także zbadanie programu roboczego i programu dotyczącego oceny oddziaływania Komisji pod kątem konieczności przeprowadzenia ocen oddziaływania terytorialnego oraz, w razie potrzeby, dokonania tych ocen (we współpracy z właściwą dyrekcją generalną).

55. Proponuje Komisji Europejskiej ścisłą współpracę przy wyborze i prowadzeniu ocen skutków terytorialnych, jak przewidziano w protokole o współpracy między obiema instytucjami – służby Komisji mogą poprosić o wsparcie Komitetu Regionów podczas opracowywania ocen oddziaływania.

56. Proponuje Komisji Europejskiej nawiązanie ścisłej współpracy z partnerami szczególnie istotnymi dla oceny oddziaływania terytorialnego (Eurostatem, Wspólnym Centrum Badawczym, programem ESPON i Komitetem Regionów), m.in. w celu ustalenia przyszłego podziału zadań i pracy w prowadzeniu tych procedur.

57. W tym kontekście wzywa Komisję Europejską do przedstawienia sprawozdania, najpóźniej przy okazji następnego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej na początku 2014 r., na temat tego, w jaki sposób – poprzez systematyczne wykorzystanie oceny oddziaływania terytorialnego – można koordynować politykę UE na rzecz wspierania spójności terytorialnej i lepiej uwzględniać wymiar terytorialny w polityce UE.

58. Wzywa do stałego włączania ekspertów i przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych w opracowywanie i prowadzenie ocen oddziaływania terytorialnego.

59. Wzywa do wprowadzenia modułów szkoleniowych na temat koncepcji i zastosowania ocen oddziaływania terytorialnego i zwraca się do Komisji Europejskiej o udostępnienie niezbędnych środków w tym celu.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/documents/com_2013_en.pdf.

60. Wnosi o kontynuację programu ESPON i silniejszy nacisk na kluczowe obszary badań, do których bez wątpienia zalicza się także dalszy rozwój modeli oceny oddziaływania terytorialnego, tak aby stały się one lepiej zauważalne wśród instytucji UE, a ich wyniki zostały włączone do głównego nurtu zarówno istniejących, jak i powstających obszarów polityki.

61. Wzywa Komisję, by w ramach sprawozdania z wdrażania ocen oddziaływania w oddzielnym rozdziale poinformowała o prowadzeniu i wynikach ocen oddziaływania terytorialnego.

62. Wzywa do rozszerzenia ocen oddziaływania terytorialnego także na strategię „Europa 2020” i propozycje dotyczące europejskiego semestru oraz podkreśla swój apel o uwzględnienie rozdziału na temat regionalnego wymiaru europejskiego semestru w dorocznej analizie wzrostu gospodarczego Komisji Europejskiej.

63. Wzywa, by w celu rozwiązania problemu efektów asymetrii, stwierdzonych w wyniku oceny oddziaływania terytorialnego, przewidzieć odpowiednie środki i procedury gwarantujące zaangażowanie zainteresowanych podmiotów lokalnych, a w szczególności władz lokalnych i regionalnych.

1. Przyszła rola Komitetu Regionów w ramach oceny oddziaływania terytorialnego

64. Podkreśla, że zasady wielopoziomowego sprawowania rządów i partnerstwa są kluczowymi czynnikami wdrażania spójności terytorialnej i podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar. Komitet Regionów będzie nadal propagował kompleksowe stosowanie tych zasad, zgodnie z postulatami wszystkich podmiotów uczestniczących w konsultacji.

65. Podkreśla rolę, jaką może odegrać Komitet we wspieraniu Komisji Europejskiej podczas ocen oddziaływania i proponuje, by wykorzystać ustalenia we wspólnym protokole o współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów także do współpracy w ramach ocen oddziaływania terytorialnego.

66. Proponuje w związku z tym rozwój trwałej współpracy w szczególności z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Eurostatem, Wspólnym Centrum Badawczym oraz programem ESPON.

67. Jest również zainteresowany bliską współpracą z Parlamentem Europejskim i Radą, aby doprowadzić do większego uwzględniania zasady oceny oddziaływania terytorialnego w procedurze ustawodawczej. Szczególnie zaś wzywa Parlament Europejski do upoważnienia Dyrekcji ds. Oceny Skutków Regulacji i Europejskiej Wartości Dodanej do przeprowadzenia uprzedniej analizy oddziaływania w fazie przedlegislacyjnej. Zwraca uwagę, że poprawki wprowadzane do wniosków legislacyjnych przez Parlament Europejski i Radę mogą również mieć znaczące skutki dla władz lokalnych i regionalnych, dlatego powinny być poddane ocenie oddziaływania terytorialnego. Ułatwiłoby to częstsze i lepsze korzystanie z ocen oddziaływania w procesach decyzyjnych.

68. Jest również gotów ściśle współpracować w tym zakresie z innymi partnerami, jak np. europejskimi stowarzyszeniami władz lokalnych i regionalnych oraz instytucjami badawczymi i stowarzyszeniami branżowymi.

69. Wzywa Komisję Europejską do podjęcia środków na rzecz poszerzania wiedzy na temat metod i możliwości stosowania ocen oddziaływania terytorialnego wśród przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych, poprzez zastosowanie odpowiednich kanałów, takich jak program Porozumienia Burmistrzów i Erasmus dla burmistrzów. Jest gotów uczestniczyć we wdrażaniu tych środków.

70. Uważa, że ważne jest poświęcenie większej uwagi skutkom terytorialnym strategii „Europa 2020” w ramach stałego monitorowania tej strategii z punktu widzenia władz lokalnych i regionalnych. Proponuje w tym kontekście opracować wskaźnik postępu regionalnego, pozwalający przeprowadzić pogłębioną analizę skutków terytorialnych strategii „Europa 2020” w oparciu o regionalne dane statystyczne. Ponadto wzywa Komisję Europejską do stosowania narzędzia oceny oddziaływania terytorialnego, szczególnie w kontekście śródkresowego przeglądu strategii „Europa 2020”.

71. Zamierza opracować własną strategię na rzecz oceny oddziaływania terytorialnego (ewentualnie jako element ogólnej strategii na rzecz oceny oddziaływania, z uwzględnieniem – zależnie od przypadku – dostępnych wyników strategicznych ocen oddziaływania na środowisko), aby stworzyć w ten sposób ramy działania dla dalszego stosowania środków zaproponowanych w niniejszej opinii.

Bruksela, 3 lipca 2013 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO